نقش ویژه «طبری» در گزارش حوادث عاشورا

بیشتر ما با نام محمد بن جریر طبری آشنا هستیم؛ مورخ مشهور مسلمان در قرن سوم و چهارم هجری که در آمل به دنیا آمد و در بغداد، دار فانی را وداع گفت. او به دلیل نگارش کتاب مشهور خودش با عنوان «تاریخ الرسل و الملوک» شهرتی عالم‌گیر یافت. طبری نخستین فرد در جهان اسلام بود که تاریخ را از سیره نویسی به تاریخ عمومی کشانید. تاریخ طبری با وجود همه انتقادات درست و نادرستی که به آن می‌شود، دست‌کم از یک نظر حائز اهمیت بالایی است. در این کتاب، بخش‌هایی از منابع تاریخی بسیار قدیمی ذکر شده‌است که بعدها از بین رفته‌اند و اثری از آثارشان باقی نیست. یکی از این آثار، مقتل مشهور «ابی‌مخنف» است که نخستین گزارش مستند از واقعه عاشوراست. لوط بن یحیی، مشهور به ابی‌مخنف، این اثر را در حدود سال ۸۰ قمری، یعنی ۲۰ سال بعد از واقعه عاشورا نوشت و در آن، با شاهدان عینی واقعه کربلا گفت‌وگو کرده‌است. طبری تمام واقعه کربلا و حوادث روز عاشورا را در کتاب خود، از ابی‌مخنف نقل می‌کند. به همین دلیل، با وجود از دست رفتن آن کتاب، اقدام طبری منبعی مهم را برای شناخت وقایع عاشورا حفظ کرده‌است. استاد محمدهادی یوسفی غروی، با استفاده از گزارش‌های طبری، کتاب مقتل «ابی‌مخنف» را احیا کرد و با عنوان «وقعه الطف» در دسترس علاقه‌مندان قرار داد.

مشاهیر

دانستنی های تاریخ

روزی شوم در تاریخ ایران

امروز در تاریخ کشور ما، یادآور واقعه شوم و تأثربار است؛ ۲۸ ماه مه سال ۱۹۰۱ (۷ خرداد ۱۲۸۰)، مظفرالدین‌شاه قاجار قرارداد اکتشاف و استخراج نفت ایران را به ویلیام ناکس دارسی، یک انگلیسی ساکن استرالیا واگذار کرد. قرارداد دارسی، سرآغاز فصلی جدید در تاریخ حضور استعمار انگلیس در ایران است. این قرارداد در سال ۱۹۳۳م / ۱۳۱۲ش، توسط رضاشاه به شکلی جدید، دوباره منعقد شد و بعدها نیز، با وجود تلاش ملت ایران در نهضت ملی شدن صنعت نفت، به شکل‌های مختلف تداوم پیدا کرد و اسباب غارت ثروت ملی ما را توسط استعمارگران فراهم نمود. تا اینکه با پیروزی انقلاب اسلامی، به این غارت ۷۵ ساله خاتمه داده شد.

میرزا علی اکبر نفیسی (۱۳۰۳-۱۲۲۶ش)

مشهور به ناظم‌الاطبا، پزشک و ادیب مشهور معاصر و رئیس شفاخانه آستان‌قدس رضوی در دهه ۱۲۶۰ خورشیدی. او اصالتاً از اهالی کرمان بود و نَسَبش به پزشکی نامدار در دوره تیموری می‌رسید. ناظم‌الاطبا، افزون بر طبابت، به ادبیات هم علاقه داشت و یکی از نخستین فرهنگ لغات زبان فارسی را با شیوه مدرن، به نام «فرهنگ ناظم‌الاطبا»، با ظرفیت ۲۶ هزار واژه فارسی و عربی، در چهار جلد منتشر کرد. وی در خردادماه سال ۱۳۰۳ دار فانی را وداع گفت.

آیا مشهورترین دایرةالمعارف آزاد فضای مجازی قابل اعتماد است؟

آنچه «ویکی‌پدیا» بر سر تاریخ می‌آورد

محمدحسین نیکبخت

ویکی‌پدیا ظاهراً یک دایرةالمعارف آزاد است؛ مجموعه‌ای از اطلاعات فوق‌العاده گسترده و متنوع که توسط کاربران تکمیل می‌شود. ویکی‌پدیا امروزه اطلاعات را به ۲۹۵ زبان، در اختیار مخاطبان خود می‌گذارد و براساس گزارش سایت «الکسا»، سیزدهمین پایگاه مورد مراجعه کاربران اینترنت در سراسر دنیاست. یکی از مهم‌ترین بخش‌های ویکی‌پدیا که به صورت گسترده بر دیدگاه‌های مخاطبان تأثیر می‌گذارد و حتی به ارجاعات علمی برخی مقالات هم راه پیدا می‌کند، بخش مربوط به اطلاعات تاریخی آن است که طی این سال‌ها، توسعه بسیار گسترده‌ای را هم به زبان فارسی تجربه کرده و مخاطبان و علاقه‌مندان بسیاری دارد؛ اما آیا می‌شود به اطلاعاتی که ویکی‌پدیا در حوزه تاریخ به خورد ما می‌دهد، اعتنا کرد و آن‌ها را صحیح دانست؟

■ ۲ چالش جدی و تأثیرگذار

بسیاری از کاربران فارسی‌زبان ویکی‌پدیا، در برخورد با اطلاعات تاریخی آن، عملاً منفعلانه برخورد می‌کنند. البته برخی اطلاعات مندرج در آن مانند تاریخ‌های مربوط به وقوع جنگ‌ها، سن و سال اشخاص یا حتی معرفی مکان‌های رویداد تاریخی، معمولاً با درستی یا با اشتباهات محدودتری به مخاطب ارائه می‌شود. اما وقتی قرار است شما اطلاعاتی را درباره برخی موضوعات خاص که دست برقضا بسیار مهم نیز تلقی می‌شود، پیدا کنید، با دو چالش جدی در ویکی‌پدیا روبه‌رو هستید؛ نخست: اطلاعات تاریخی مورد نیاز شما ناقص است، دوم: اطلاعات تاریخی مورد نیاز شما هدفمند طراحی شده.

■ چند مثال برای روشن‌شدن موضوع

فرض کنید شما بخواهید در بخش فارسی ویکی‌پدیا، اطلاعاتی را درباره «ارنست رنان»، فیلسوف و عالم الهیات مسیحی در قرن نوزدهم پیدا کنید. بخش عمده توجه ما به تاریخ زندگی این اندیشه‌گر فرانسوی، مرهون مناظرات مکتوب وی با سیدجمال‌الدین اسدآبادی درباره ماهیت دین مبین اسلام است؛ اما شما هیچ نشانی از این اطلاعات مهم که برای مخاطبان فارسی زبان اهمیت دارد، در ویکی‌پدیا نمی‌بینید و اگر سعی کنید در قالب یک کاربرِ مؤلف، اطلاعات ناقص را تکمیل کنید، ناظران ویکی‌پدیا با کم‌لطفی تمام، اطلاعات شما را تأیید نمی‌کنند. نمونه دیگر، حذف عناوین مذهبی از شخصیت‌های تاریخی، مورد احترام و گاه مقدس برای ایرانیانِ مسلمان و شیعه است؛ واژه‌هایی مانند امام، آیت‌الله و مانند این‌ها، خیلی سریع از صفحات ویکی‌پدیا، به بهانه احترام به عقاید و بی‌طرف بودن پایگاه حذف می‌شود یا کلماتی مانند «شهادت» را با «قتل» جایگزین می‌کند، اما در همان حال، همه القاب جعلی فرقه‌هایی نظیر فرقه ضاله بهائیت، بدون تغییر و بلکه با ضریب بالا، در ویکی‌پدیا محفوظ می‌ماند و انگار در این‌گونه مواقع، بی‌طرفی خیلی هم ضروری نیست! نمونه بسیار برجسته و قابل مطالعه دیگر را باید در نحوه تعامل ویکی‌پدیا با واژه‌های کلیدی‌ای که در غرب به‌عنوان خطوط قرمز تلقی می‌شوند، مشاهده کرد؛ واژه‌هایی مثل هیتلر و هولوکاست. همه ما می‌دانیم کشتار یهودیان اروپایی، در مقیاسی که ادعا می‌شود، اصلاً صحیح نیست و تازه، این اقدام در کنار جنایات دیگر نازی‌ها مانند کشتار ۳۲ میلیون نفر از نژاد اسلاو (روس‌ها و کشورهای شرقی اروپا) یا مثلاً قتل‌عام ۶۰ میلیون سرخ‌پوست توسط سفیدپوستان آمریکایی، طی ۲۰۰ سال، عدد و رقمی محسوب نمی‌شود (هر چند که به قول روژه گارودی، قتل حتی یک انسان هم جنایت است، اما مسئله ما نوع نگاه به جنایت‌ها و جنایت‌تر دانستن برخی از آن‌هاست!)؛ با این حال، محض امتحان، یک بار این اطلاعات را با توجه به آمار و ارقام واقعی در ویکی‌پدیا تغییر دهید و منتظر بمانید تا نتیجه‌اش را ببینید؛ به احتمال زیاد، نه فقط اطلاعات بارگذاری شده توسط شما حذف می‌شود، بلکه کاربری‌تان را هم مانند کاربری من، مُضر تشخیص می‌دهند و تعلیق می‌کنند!

■ حواسمان باشد

بنابراین، اگر برای کسب اطلاعات تاریخی به ویکی‌پدیا اعتیاد پیدا کرده‌اید، یادتان باشد که این اطلاعات را صرفاً اطلاعات خام و بدون پشتوانه‌ای فرض کنید که برای تأیید و استفاده، نیازمند بررسی منابع بیشتر است. حواسمان باشد که در برخورد با اطلاعات تاریخی ویکی‌پدیا، مانند کانال‌های بی‌سر و سامان تلگرام یا صفحات بی‌هویت اینستاگرام و اطلاعات تاریخی آن‌ها که اکثراً ساخته توهم و خیال‌پردازی اداره‌کنندگان این کانال‌ها و صفحات است، عمل نکنیم.

چهره‌های تاریخی

«میلسپو» نخستین تجربه نفوذ آمریکا در ایران

پای آمریکایی‌ها به طور جدی، در جریان استقراض سال ۱۳۰۱ش از دولت این کشور، به ایران باز شد. کاخ سفید شرط کرده‌بود برای هزینه کردن پول قرض داده شده، دولت ایران باید از مستشاران آمریکایی در امور مالی استفاده کند؛ سر و کله آرتور میلسپو درست در همین زمان پیدا شد؛ یک متخصص امور مالی که با حقوق سالانه ۱۵ هزار دلار به استخدام دولت ایران درآمد تا پول دریافت شده از دولت آمریکا را در جاهایی که لازم است، هزینه کند! برای ایرانی‌های آن روزگار، آمریکا هنوز یک کشور در آن سوی کره خاکی بود که در کارنامه‌اش نمی‌شد رد و نشانی از استعمارگری یافت؛ هرچند که در همان زمان، آن‌ها در آمریکای لاتین یا حتی اقیانوس آرام، شلنگ‌تخته می‌انداختند و دمار از روزگار ملت‌ها در می‌آوردند. میلسپو کارش را در ایران خوب شروع کرد او و همکارانش به توسعه کمی و کیفی زیرساخت‌ها پرداختند. اما انگلیس، رقیب سرسخت، سررسید و در دوره رضاشاه، میلسپو اخراج شد. ولی این آخرین باری نبود که میلسپو به ایران آمد؛ او بعد از جنگ جهانی دوم به کشور ما بازگشت و این‌بار، چهره واقعی آمریکا را به نمایش گذاشت؛ با استثمار مالی ایران، چاپ اسکناس‌های بی‌پشتوانه، خارج کردن غلات و ایجاد قحطی و ...، میلسپو ایران را به کشوری وابسته تبدیل کرد و نشان داد چهره واقعی آمریکا، تفاوتی با دیگر استعمارگران ندارد.

آگهی مناقصه عمومی شهرداری شادپور (نوبت اول)

شهرداری شادپور در نظر دارد به استعلام بهاء شماره ۴۲۱۰ مورخ ۴۷۷۲۲ شهرداری محترم اسلامی شهر شادپور نسبت به تهیه، حمل و نقل آسفالت داغ و پخش و تسطیح معابر شهر شادپور اقدام نماید.

شرایط مناقصه:

۱- مناقصه‌گران باید در بازه مناقصه ارائه شده با پاکت و پاکت‌های مهر و موم شده و حاوی اسناد مورد نیاز در محل کمیسیون مناقصه شهرداری شادپور حاضر شوند.

۲- سپرده شرکت در مناقصه ۲۱۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال به شماره حساب ۰۱۰۲۰۲۰۲